

Espolla, 994 alt, a la ratlla de Banyuls. el nom «perquè allí *řaytábøn* el vesce», 1958); a Osona. «en diuen la *Riera del Barnal* perquè les aigües *řaytábøn*, hi barinaven» Taradell (1935); 'fregar, rascar' Prats de Lluçanès (BDLC x, 27). L'etimologia per encreuament de *raure* amb *gratar* és evident (també hi pogué ajudar FRETAR). Són indefensables (ja fonèticament) les bases *RASITARE o *RADITARE, proposades per alguns (Spitzer, *Nphil Mgn* 1913, 157ss; cf. *HispR* x, 64-66); també RAPTURE, Moll (AORBB III, 54), només 10 possible en castellà.

DERIV: *Rautadera* + *Rautiça* és l'únic terme genúf semànticament i fonètica (a recomanar incondicionalment) pel castellanisme *carraspera* 'reumes de coll que fan estossegar, fluxionar o reumejar pertinaçment, per no escanyussar-nos': pron. *řutizã* ho diu tothom a Girona [1915 ---] i tota la seva diòcesi [«*rotiça*: escuissor al coll: casi tots els dematins tinc *rotiça*» anotava Coromines a Llers, 1898], però és clar que no és més que una pronúncia laxa per *rautiça*, la correcta: el 20 *DAG* el recull en el Segrià amb la grafia *reutiça* «picor al coll», *reutiça* en el Lluçanès (err. *reutiça*, en Griera).

CPT: *Rataculs* 'fruit de la gavarrera' Conflent *řatikũls* Ralleu, *řotekũls* (i l'arbust *řotakũlé*) Canavelles (1960), *rata-culs* a Sant Bartomeu del Grau (*AlcM*) 25 < **rauta-culs* (amb dissim), de *rautar* 'gratar', perquè el menjar el gavarró causa gran pruija i restrenyiment a les criatures, com és sabut 7

1 Explicació incompleta «*raure* venir a parar». La de Lab apunta al matís de repulsió «haver-se de entendre ab aquell que repugnava». — 2 Inútil refutar la pensada del P. Nonell de fer-ho venir del llatí *ruere*, BDLC x, 345-6 (!). Fora d'això no serà inútil citar les notes que en publicaren Miquel i Planes (*Bibliofilia* 1911, 49-51, 122); Spitzer, *LexikK*, 108, 35 el BDLC n'aplega informes i suggeriments de molts en els vols ix, 370-1, i x, 24, 25, 26, 366, d'on trec algunes frases localitzades, i se n'hi pot trobar alguna altra d'útil. Només vagament s'hi pot acostar en la idea bàsica la frase colombiana *ir a templar* 40 (Cuervo, *Apunt Bog*, 55), per més que el sentit no se n'allunyi. *Raure una lluma* una rata (hapax d'una falla isòpica que a tort pren com real *AlcM*, § 6) no deu ser més que err. tip. per *roure*. — 3 «La consciència em feia *rau-rau*», Ruyra (*Pinya d R* 1, 45 20); «encara me fa un cert *rau-rau* aquí dins, que me'n tinc d'anar per no veure-ho», Argullol (*DAG*); «a poc a poc, / guaitant ça i lla, / surt del seu cau / sota una tapa / —a! Segalà, / ni un punt no em moc, / sento un *rau-rau*! —: / la *gusarapa!*» famós 50 impromptu de JoCarner 1920 (*LleuresC*, 408); «ja no es recorden de la pluja .. ni del *rau-rau* de la gana», Víctor Català (*AlcM*); «ai! jo estic amb un *rau-rau*, no sé com dir-ho: amb un cor més petit...», Coromines (*De plaer* --- iv, p. 182); frases de Bna. i 55 de StaColQ en BDLC x, 367. — 4 Tan viu això allà que n'ha resultat, per encreuament, l'alteració de *racar* (RECAR) en *raucar* «saber greu: *li rauca* haver de pagar» (Penedès, *AlcM*). En una conversa, Fabra (1937) em deia que ell també creia bona l'ex-

plicació insinuada per Mn. Valls, i es ratificava en l'admissió que havia fet en el *Dfa.* de *haver de raure* — 5 Recordo diverses converses entre el meu pare i Pous i Pagès (1930 ---) en què aquest criticava els posteriors que estenien l'aplicació de *raure* a fora de la combinació amb infinitiu, donant a *rau* l'acc. general de 'es troba en tal lloc'. El meu pare, tot reconeixent-li raó, i admetent que l'altre ús era el tradicional i més propi, opinava, però, que la vida de la llengua duia a això, no essent pròpiament criticable, no es podia condemnar. De fet ell mateix, si bé només en escrits més tardans, també se'n va servir; davant d'un ja-està-fet: «serà endebades que no en sàpiga res ningú, que el cabrer es mori, fins que el pacient mateix ho oblidí: perquè l'arna *raurà* sempre més allí, en la seva conca misteriosa, corcant les intencions ---»; «no és un home jove revellit, ni es pot dir que sigui un vell que s'hagi conservat pròpiament jove: és íntegrament un ésser que ha passat de l'edat madura, i probablement en això *rau* el fonament de la seva tragèdia» (*Silèn.* VII, p. 102; *L'Avi dels Mussols*, v, p. 155), i en una carta a mi: «el fill és --- el que fa efectiva la victòria de la vida contra la mort, perquè la mort és l'enemic del pare, i la venjança *rau* en la vida, en la veritat, en la virtut», 11-v-1926. Només em sembla francament condemnable *raure* a per 'anar a caure en' (cita d'un periodista en *AlcM*) — 6 Diverses formes alterades per contaminacions o fonètica inductiva. Hi hagué un mossàrab *rajdũg* o *rãdũg* així avui a Algèria, on ha pres el sentit de «peigne pour le chanvre, la laine», *rajdũs* «especie de rastrillo de que usan los cordeleros para limpiar el lino y el cáñamo» al Marroc (Lerchundi), *rajdũg* «*furca tridens qua fenum, mergites, stercus similesque res prehendere et tractare solent*», que a Fès, segons dada reportada per Abu 'l-Walid, i que ja apareix en el nostre *RMa* (i potser en Abenalauam) com a *rajdũg*, trad «pecten» i «rastrum», i en *PAlc* *raydũx* «rastro de paja o yerva», «rastro para arrastrar pajas»; tan assimilats a l'hispano-àrab que, amb morfologia àrabica, en formà el dim *ruãydex* «rastrillo pequeño» (*PAlc*) i un verb *rãddağ* «rastrillar lino» *PAlc*, «pectinare» aplicat al cànem i als cabells *RMa* —Dozy, *Suppl* 1, 521b, Simonet, *Gloss*, 479 80—; però fonèticament i morfològica hi hauria obstacles insuperables per fer-ho venir, amb aquest, de RASTRUM S'ha de tractar d'un mossàrab. *rasoir* RASORIUM (o potser un poc arabitatzat en **raizũr*), si bé contaminat per l'arrel àrabica *ğrd* «radere», que en el nom d'acció àrabic *mağrada* figura traduït «restel, instrumentum» i «radere» en *RMa*. (ed. Schiapp, pp. xxx i 178), o *miğrad*, que no sols és «rascador para rascar» en *PAlc*, sinó també «herse» en Abenalauam i «plaque sur laquelle on cuit le pain» en el siríà Payne Smith (Dozy 1, 185). Ara bé una forma *raydor* de sentit anàleg (on la contaminació àrabica no hauria anat tan enllà) compareix en un doc. de Cervera de 1373: «quatre dotçenes de caneles de fust entre trenquades e sançeres; un *raydor* de caneles; unes balanças ---» (*BABL*